

Min första obduktion

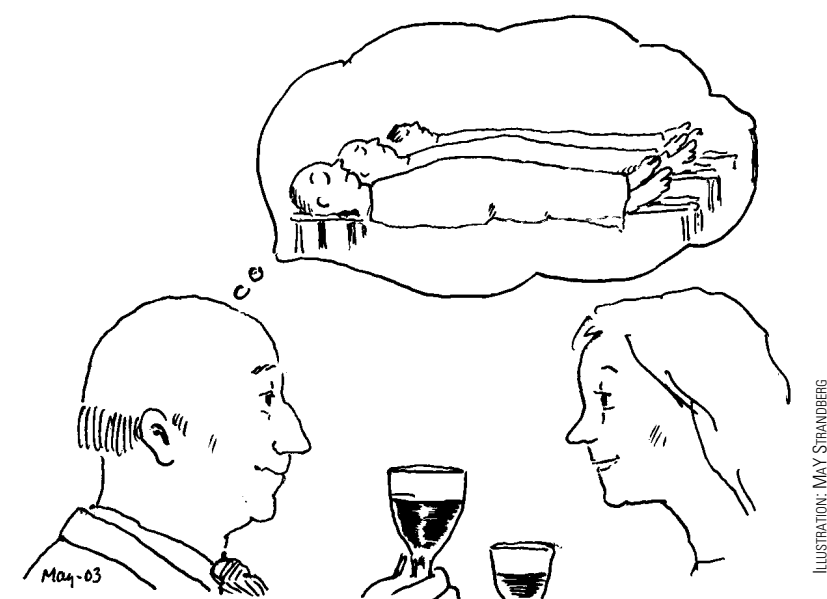
H äromkvällen besökte jag min dotter i Malmö. Hon läser medicin där på sitt andra år. Vi träffas tyvärr inte så ofta nu för tiden, men när vi satt på en av stans restauranger så berättade hon att hon snart skall börja kursen i patologi.

»Då får du obducera« sade jag och frågade hur hon kände inför detta. Den första kontakten med döda människor och kroppar som hon skulle skära i. »Vi skall inte obducera« svarade hon. Jag blev lite förvånad över detta faktum, men hur som helst med den moderna medicinarutbildningen så gjorde vårt samtal att jag drog mig till minnes min egen patologikurs.

Obduktionerna var ju det centrala. I alla fall för mig när jag var ung student på 1960-talet. Mikroskoptittandet, föreläsningarna och allt det andra i all ära, men obducerandet var liksom utmaningen och gav känslor av både mod och stolthet, samtidigt som de var lite hemska och vemodiga på något sätt. Några väldigt distinkta minnen från min första obduktion kom för mig.

Vi var väl ett tiotal studenter som kom in i obduktionssalen den där morgonen för sådär 35 år sedan. Jag kommer ihåg lukten, hur den fräna karakteristiska lukten på en obduktionsal slog emot oss. Där låg nog tio–tolv kroppar på lika många rostfria bänkar och min första tanke var »man är inte ensam, inte ens när man är död och kommer hit behöver man vara ensam«.

Orsaken till att jag tänkte just så den där morgonen hade nog att göra med att jag hade haft en väldigt svår tid de första åren som medicinstudent i storstadens hets, dit jag kom direkt från friden i Värmlandsskogen. Jag tittade mig i alla fall omkring några gånger bland alla kropparna och förstod inte då direkt vad det var med dem som hade huvudsvålen uppdragen över ansiktet. Jag svalde några gånger och vi samlades vid en av de döda, en fin gammal farbror som jag tyckte att jag kände igen,

vilket jag naturligtvis inte gjorde eftersom vi inte hade haft så mycket patientkontakter före patologi kursen i dåtidens medicinarutbildning.

När vi stod runt den döda farbroren så började docenten, vad han nu hette, mässta ur journalen. Hereditet, tidigare sjukdomar och allt det där som vi fått lära oss i journalskrivning. Och sedan aktuellt med status. Hjärtljuden och systoliskt över diastoliskt. Nu fick jag någon slags tanke, som jag många gånger efteråt haft lite fundersamt roligt åt: »Han skall väl inte bota honom« tänkte jag, »Docenten tänker väl i all sin dar inte väcka upp honom och göra honom frisk?« »Alla de medicinska framstegen, vad vet jag ...« Jag hade ju inte läst så många år vid det där tillfället. »Vad skall all denna noggranna journalgenomgång annars tjäna till, han är ju redan död.«

Ja, sedan demonstrerade docenten hur man obducera. Tog ut organ och visade och skar upp dem som skulle skäras upp, och i magsäcken fanns det gamla matrester förstås. Jag kommer inte ihåg vilken diagnos som blev far-

brorens död, men jag kommer ihåg att jag andades djupt och härligt när jag efteråt kom ut i den friska höstluften. Det måste ha varit en torsdag för i matsalen var det ärtsoppa till lunch, och jag kommer så väl ihåg att jag som annars tycker mycket om ärtsoppa inte ville ha det just den dagen utan valde en annan rätt.

»**Jaså, ni obducerar inte** på patologi kursen nuförtiden«, sa jag till min dotter när vårt samtal om patologi började vara klart och måltiden närmade sig sitt slut, »då slipper du allt det där med döden, liken och lukten och sänt ... « och jag kände en stark samhörighet med henne under vårt samtal som ju kom sig ur att hon valt samma yrke som jag.

Men inne i mig själv så tänkte jag att ni går också miste om något. Därefter var mitt besök hos henne på restaurangen i Malmö slut och vi gick var och en åt skilda håll igen.

Christer Enkvist
tidigare landstingsöverläkare i Landstinget
i Älvsborg, numera medicinsk rådgivare i
Västra Götaland